

Reactie op Wet stikstofreductie en Natuurverbetering

Hieronder vindt u puntsgewijs mijn commentaar op de wetsvoorstellen, met name waarin mijn mening afwijkt van de inhoud van de wet.

- Stikstof reductie is nodig op alle hectares stikstofgevoelige natuurgebied van Natura 2000-gebieden voor 2030
- ‘Geen toename van stikstofneerslag in Natura 2000-gebieden’ is een verkeerd criterium voor vergunningvrij maken van- of vergunningverlening aan infrastructurele of andere activiteiten. Er moeten eisen gesteld worden aan alle activiteiten opdat er vermindering van stikstofneerslag plaatsvindt. Alle natuurgebieden die ik sinds ca. 50 jaar ken in de provincie Utrecht, lijden onder dramatische vermindering in soorten en hoeveelheid van insecten, vogels en zoogdieren, alsmede verschraling van plantendiversiteit. Doorgaan op hetzelfde niveau is niet voldoende voor herstel! Alleen vermindering helpt. Ik citeer om dat te illustreren uit de eigen stikstofaanpak van de overheid: In veel Natura 2000-gebieden is al jarenlang sprake van een overschot aan stikstof. Dat komt bijvoorbeeld door mest van landbouwbedrijven en door uitstoot van industrie en auto's. Dit is schadelijk voor de natuur.
- In de mobiliteit moet de schijnwerper meer gericht worden op snel:
 - terugdringen van vervuilende vrachtwagens en dieselbusjes,
 - terugdringen c.q. niet toelaten van vervuilende schepen,
 - terugdringen van niet noodzakelijke – toeristische – luchtvaart alsmede even hoge accijns op kerosine als op autobenzine(de vervuiler betaalt!)
 - terugdringen en verbieden van fossiele brandstofscooters en – motorfietsen.
- In de landbouw is gebleken dat technische oplossingen voor verminderen van ammoniakuitstoot vaak averechts uitpakken (emmissieloze stalvloeren – mestkelder eronder kan exploderen) of niet goed werken (falende luchtwassers - halen

niet het rendement dat ze beloven, blijkt uit onderzoek Wageningen Universiteit). Het zijn allemaal oplossingen om het probleem niet bij de bron aan te pakken en op de oude voet door te gaan. Maar is maar een ding dat werkt: In het kleine Nederland hebben we een veel te grote veestapel. De veestapel moet gehalveerd worden en veel boeren moeten geholpen worden om te schakelen naar een ander soort (schone) bedrijvigheid of een andere baan. De beschikbaar komende rechten moeten niet weer in de landbouwsector doorverkocht en gebruikt worden, want dan lost er nog niets op. De boeren moeten gecompenseerd worden en het vrijgekomen land moet bij voorkeur een natuurbestemming krijgen. (bloemrijke weide voor vogels en insecten, bos, recreatiegebied of wat dan ook.)

Als algemener kader voor mijn kritiek op de 'Strukturele Aanpak Stikstof' citeer ik hieronder enige passages uit de nota van het Wereld Natuur Fonds: *WWF actieagenda post COVID19 mei 2020*
Goed zorgen voor de natuur is goed zorgen voor onszelf
(onderstrepingen in citaat door ondergetekende)

“Investeer in heel Nederland in meer natuur

Natuur blijkt onmisbaar voor mensen om ontspanning en rust te vinden. Zeker in een ontregelde samenleving: sinds de coronacrisis trekken mensen massaal de natuur in. Maar de natuur in Nederland is er slecht aan toe. Het overgrote deel van de beschermde leefgebieden voor unieke diersoorten is onvoldoende van kwaliteit. Natuurgebieden zijn te klein en versnipperd en in slechte conditie. Het is hoog tijd om het verlies aan biodiversiteit te stoppen en te gaan werken aan herstel. De Nederlandse natuur kan worden versterkt, door zowel de kwaliteit van natuurgebieden te verbeteren, als meer ruimte te bieden voor natuur. Meer natuur in heel Nederland betekent meer natuurgebied op het land, in en langs de zoete en zoute wateren en meer leefgebied voor planten en dieren in het boerenland. Door gebieden met elkaar te verbinden, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden en verplaatsen en zich aanpassen aan veranderende omstandigheden zoals klimaatverandering. Het agrarisch landschap, goed voor meer dan 60% van ons land, moet weer een aantrekkelijk leefgebied voor dieren en planten worden. Tegelijkertijd is het belangrijk om te zorgen dat natuurgebieden niet te lijden hebben onder druk van buitenaf. Het meest urgent hierbij is het radicaal terugdringen van de uitstoot van stikstof. Daarnaast moet de kwaliteit van gebieden worden

verbeterd door verdroging, vermesting en verzuring aan te pakken. Het maakt het landschap niet alleen voor planten en dieren afwisselender en aantrekkelijker, maar ook voor ons mooier en meer leefbaar.

Versnel de transitie naar natuurvriendelijke kringlooplandbouw

De wereldwijde, economische lock-down legt de kwetsbaarheid van ons voedsel-systeem bloot. Nederland als 2e exporteur van de wereld verliest een groot deel van de internationale afzetmarkt, omdat grenzen sluiten en de vraag naar producten keldert. Naast het wegvallen van export, laat ook de stikstofcrisis zien dat het huidige landbouwsysteem, met name de veehouderij, onhoudbaar is. Het recente stikstofmaatregelenpakket van het kabinet is onvoldoende om de natuur er weer bovenop te helpen en ruimte te creëren voor duurzame economische ontwikkeling. Alle sectoren (landbouw, verkeer, industrie en bouw) zijn aan zet om bij te dragen aan een substantiële reductie van de stikstofuitstoot. Doel is om zo substantieel bij te dragen aan een goede staat van instandhouding van natuurgebieden en soorten in 2050. Hiervoor moeten alle sectoren in 2030 hun emissies met tenminste 50% te hebben verminderd (t.o.v. de emissies in 2018).

Deze generieke afspraken bieden alle sectoren de ruimte voor een sectorspecifieke invulling. Naast een landelijke afspraak is ook een gebiedsgerichte aanpak nodig om bij stikstofgevoelige natuurgebieden de emissies verder te verminderen zodat ook daar natuurherstel kan worden gerealiseerd. De uitwerking van de landelijke en gebiedsgerichte reductiedoelstelling voor stikstof moet onderdeel zijn van een integrale aanpak en ook een positief effect hebben op de andere uitdagingen zoals vermindering van uitstoot van broeikasgassen, verbeteren water- en luchtkwaliteit, verdroging en klimaatadaptatie. Aangezien de landbouw verantwoordelijk is voor het grootste aandeel in de stikstofdepositie op natuurgebieden, is dit het moment om de noodzakelijke reductie van stikstofemissies te koppelen aan de transitie naar een natuur-vriendelijke kringlooplandbouw. Een landbouw die opereert binnen de draagkracht van natuur in plaats van de ecologische grenzen overschrijdt, geeft de boer toekomstperspectief en levert gezond voedsel. Dit betekent dat de steunmaatregelen en overheidsinvesteringen die naar de agrarische sector gaan, ingezet moeten worden om de omslag naar een duurzaam en veerkrachtig voedselsysteem te ondersteunen.”